

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

מופק בסיוע של:
ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לשירותים רוחניים בתפוצות

חמדת ימים

HEMDAT YAMIM

פרשת השבוע בא תש"ף

סופם של הפלישתים – הפטרת פרשת בא

הרב יוסף כרמל, ראש כולל 'ארץ חמדה'

עוד מזמן יציאת מצרים, הפלישתים היו אויב מר ונמהר של עם ישראל, הם היו מצאצאי יפת, שהגיעו לחופי הארץ מאיי יון, בעיקר מכרתים המכונה גם כפתור, בכמה גלים, בשנים שיעקב וצאצאיו היו במצרים. להבדיל מהפלישתים של תקופת האבות, שהיו מצאצאי חם, ושבחלק מהזמן כרתו ברית שלום עם חלק מהאבות.

הפלישתים החדשים חיסלו את חלק מקודמיהם - הפלישתים הוותיקים, ואת השאר גרשו לאזור גב ההר. החדשים התיישבו בחמש ערים: עזה, אשקלון, אשדוד, עקרון וגת ופעלו במסגרת מדינית של ברית ערים, כנהוג ביוון - אמפיקטיוניה. פלישתים אלה עשו צרות צרות לעם ישראל כמעט עד חורבן בית ראשון, כמפורש במקומות רבים בתנ"ך. (למען הסר כל ספק! לשכנינו - העם החדש, שיש המכנים אותו העם המומצא - הפלסטניאים, אין שום קשר לפלישתים ולא לאף אחד מהעמים הנזכרים בתנ"ך).

הפסוק הראשון של הפטרת פרשת בא מתארך את הנבואה על חורבן מצרים בדרך זו:

”הַדָּבָר אֲשֶׁר דָּבַר יְקֹנָק אֶל יְרֵמְיָהוּ הַנָּבִיא לְבוֹא נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל לְהַכּוֹת אֶת אֶרֶץ מִצְרָיִם” (ירמיהו מ"ו ג).

גם הנבואה הבאה העוסקת בחורבן ארץ פלשת, מתוארכת בדרך דומה:

”אֲשֶׁר הִיָּה דְבַר יְקֹנָק אֶל יְרֵמְיָהוּ הַנָּבִיא אֶל פְּלִשְׁתִּים בְּטָרְם יָבֵה פָרְעָה אֶת עֶזְרָה” (ירמיהו מ"ז א).

חיבור שני המקורות נותן לנו תמונה של חורבן כפול, שבא על ארץ פלישתים.

נבוכדנצר בדרכו להכות את ארץ מצרים חייב להכות קודם כל את הפלישתים (מ"ו ג). המכה הזו באה על הפלישתים מצפון לדרום, כמפורש בהפטרה: **”מִצָּפוֹן בָּא בָא”** (פסוק כ).

פרעה הכה את עזה בדרכו חזרה מקרב כרכמיש, לאחר שהכה את יאשיהו, בקרב מגידו בדרך הלוך (עיינו מלכים ב כ"ג כט, דברי הימים ב ל"ה כ). לכן, כאמור גם במקרה זה, המכה באה מצפון כמפורש בכתוב: **”כֹּה אָמַר יְקֹנָק הִנֵּה מַיִם עֲלִים מִצָּפוֹן”** (שם, מ"ז ב). (כיבוש וחורבן ערי הפלישתים בידי פרעה ונבוכדנצר נזכר גם במקורות חיצוניים, הכאת ערי הפלישתים בידי פרעה מופיעה בכתבי הרודוטוס (תרגום: א' שור), א, ספר שני, ירושלים תרצ"ה: 159. הכאת ערי הפלישתים בידי נבוכדנצר נזכרת באגרת ארמית שנמצאה בסכארה, היא ממפיס, שבמצרים. כותב האגרת הוא מלך ארץ ישראל, המזעיק את פרעה ומבקש ממנו עזרה נגד חילות בבל שהגיעו כבר עד אפק. עיינו א' מלמט, "כרוניקה בבליית חדשה על מסעות נבוכדנצר ליהודה", ידיעות החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה, כ (תשט"ז), עמ' 184).

אי אפשר להבין את מבטם הכללי של הנביאים, בלי להזכיר גם את נבואת צפניה. גם הוא מנבא את חורבן ערי הפלישתים, אבל מוסיף גם את גאולתם של ישראל וחזרתם לארצם בעת הגאולה. וז"ל:

”כִּי עֲזָבָה תְהִיָּה וְאֲשָׁקְלוֹן לְשִׁמְמָה אֲשֶׁדוּד בְּצִהָרִים יִגְרְשֶׁהָ וְעֶקְרוֹן תִּשְׁמָר: ס הוּי יִשְׁבִי חֶבְל הַיָּם גוֹי כְרַתִּים דְּבַר יְקֹנָק עֲלֵיכֶם כִּנְעַן אֶרֶץ פְּלִשְׁתִּים וְהַאֲבָדְתִיחַ מְאִין יוֹשְׁבֵי: וְהָיָה חֶבְל הַיָּם נֹת קְרוֹת רַעִים וְגִדְרוֹת צֹאן: וְהָיָה חֶבְל לְשָׁאֵרִית בֵּית יְהוּדָה עֲלֵיכֶם: יְרַעוֹן בְּתִים אֲשָׁקְלוֹן בְּעֶרְב יְרַבְצוֹן כִּי פִקְדֵם יְקֹנָק אֶלְהֵיכֶם וְשָׁב (שבותם כתיב) שְׁבִיתֶם:” (צפניה פרק ב ד-ז).

ערי הפלישתים חרבו לפני למעלה מ-2600 שנה, עם ישראל חוזר לארצו בדורות האחרונים. איננו רוצים בחורבן ערי אויבנו, אנחנו מעדיפים את התגשמות חזון השלום של ישעיהו:

”הַדָּבָר אֲשֶׁר הָיָה שְׁעִיָהוּ בֶן אָמוֹץ עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלַם: וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נְכוֹן יְהִיָה הַר בֵּית יְקֹנָק בְּרֹאשׁ הַהָרִים וְנָשָׂא מְגֻבְעוֹת וְנִהְרַו אֶלְיוֹ כָּל הַגּוֹיִם: וְהָלְכוּ עַמִּים רַבִּים וְאָמְרוּ לְכוּ וְנַעֲלָה אֶל הַר יְקֹנָק אֶל הַר יְהוּדָה וְנִגְלְכָה בְּאַחֲרֵיתוֹ כִּי מִצִּיּוֹן תִּצָּא תוֹרָה וְדָבַר יְקֹנָק מִירוּשָׁלַם” (ישעיהו ב' א-ג).

מאיך, אויבנו הקמים להשמדנו, חייבים לדעת כי גם אופציה זו מונחת על השולחן עוד מימי הנביאים.

הבה נברך את עם ישראל ואת מדינת ישראל, על ההישג המדיני העצום שבהצגת תוכנית המאה של מר דונלד טראמפ - נשיא ארה"ב, המדינה הגדולה, החשובה והחזקה ביותר בעולם, בהשתתפותם של שגרירי מדינות ערב, שכיבדו את מעמד. התוכנית מכירה בזכותו של עם ישראל על ארץ ישראל, בחוקיות מפעל ההתיישבות ומבטיחה את זכויות הפרט של כל תושבי ארץ ישראל.

<p>לעיין</p> <p>הרב אשר וסרטיל ז"ל</p> <p>נלבי"ע</p> <p>ט' בכסלו תשס"ט</p>	<p>לעיין</p> <p>הרב אשר וסרטיל ז"ל</p> <p>נלבי"ע</p> <p>ט' באב תשע"ז</p>	<p>לעיין</p> <p>הרב אשר וסרטיל ז"ל</p> <p>נלבי"ע</p> <p>ט' באב תשע"ז</p>	<p>לעיין</p> <p>הרב אשר וסרטיל ז"ל</p> <p>נלבי"ע</p> <p>ט' באב תשע"ז</p>	<p>לעיין</p> <p>הרב אשר וסרטיל ז"ל</p> <p>נלבי"ע</p> <p>ט' באב תשע"ז</p>
<p>לעיין</p> <p>הרב אשר וסרטיל ז"ל</p> <p>נלבי"ע</p> <p>ט' באב תשע"ז</p>	<p>לעיין</p> <p>הרב אשר וסרטיל ז"ל</p> <p>נלבי"ע</p> <p>ט' באב תשע"ז</p>	<p>לעיין</p> <p>הרב אשר וסרטיל ז"ל</p> <p>נלבי"ע</p> <p>ט' באב תשע"ז</p>	<p>לעיין</p> <p>הרב אשר וסרטיל ז"ל</p> <p>נלבי"ע</p> <p>ט' באב תשע"ז</p>	<p>לעיין</p> <p>הרב אשר וסרטיל ז"ל</p> <p>נלבי"ע</p> <p>ט' באב תשע"ז</p>

חמדת הדף היומי

כיצד ינהג שליח הציבור בברכת כהנים

הרב עקיבא כהנא

במשנה (לד ע"א) נאמר ששליח הציבור לא יענה אמן אחר ברכות הכהנים, משום שזה גורם לו ל"טירוף" ובלבול. **התוספות (ד"ה לא יענה) התקשו בשאלה** מדוע המשנה כתבה שהסיבה שלא יענה אמן היא בגלל שזה יגרום לו לבלבול, והרי עניית אמן היא הפסק בתפילתו של שליח הציבור? **תוספות מתרצים** שעניית אמן לא נחשבת להפסקה בגלל שזהו צורך תפילה, ולכן יש רק חשש של בלבול. **במקרה שאין חשש** של בלבול כתוב במדרש (דברים רבה כי תבא ז, א) שמצווה שיענה החזן אמן. **וכן כתב רש"י** במסכת סוטה (דף לח ע"ב ד"ה ותנן נמי) **וכך גם משמע מרינו מנוח (שופר ג, יא), וכתב ערוך השולחן (קכח, לא) שבימינו לא** נהגו ששליח הציבור עונה אמן, אולי מפני שאנשים סבורים שאין מציאות כזו של אנשים שבטוחים שאינם מתבלבלים.

מהו חשש הבלבול? **לדעת רש"י** (ד"ה מפני הטירוף) מדובר על חשש שיקח לשי"ץ זמן לחזור להמשך התפילה, וכך תיווצר טירחה דציבורא. **הרמב"ם בפירוש המשניות (ה, ד) כתב** שהחשש הוא שהחזן יתבלבל בין הברכות, וימשיך להקריא בטעות מברכה אחרת. **מעשה רח (תפילה יד, ה) למד מכך** שהחשש של בלבול החזן קיים רק בעניית אמן לאחר הפסוקים שבברכת הכהנים, ולא לאחר ברכת המצוות שמברכים הכהנים, **וכן כתב הט"ז (קכח, יד). אמנם הכסף משנה כתב** שאולי לא חילקו חכמים בתקנתם, ואסרו על השי"ץ לענות גם על הברכה. **הנצי"ב (מרומי שדה) כתב** שגם מרש"י ניתן היה לדייק כמו מדברי הרמב"ם, אלא שאין הדבר נכון, שהרי ברכת המצוות שהכהנים מברכים אינה בכלל התפילה ולכן אסור לענות אחריה אמן לכולי עלמא. לעומת זאת ברכת הכהנים עצמה (הפסוקים שהכהנים אומרים) היא חלק מהתפילה, ולכן היה מקום לומר שמותר לענות אחריה אמן, ועל כן אמרו הרמב"ם ורש"י שאין לענות אמן גם אחרי ברכות הכהנים עצמה, אבל ברור שאין לומר אמן על ברכת המצוות. **וכך אכן פסק המשנה ברורה (או"ח קכח, עא) שלמרות** שבימינו אין חשש בלבול כיון שמתפללים מתוך סידור, ומותר לענות אמן לאחר ברכות הכהנים, למרות זאת אין לענות אמן על ברכת המצוות שלפני ברכת הכהנים.

הט"ז (שם) פסק בדיוק הפוך מהמשנה ברורה שלעניין עניית אמן על הברכה הראשונה מועילה הבטחה שיחזור החזן לתפילה, אבל לעניין עניית אמן על הברכות עצמן, החשש הוא שאדם יסיח את דעתו, ואם הסיח דעתו, אי אפשר לדעת אם יצליח להתרכז שוב, **וכך גם כתב בבאר היטב (שם). הרב יוסף שטיינהרט (זכרון יוסף או"ח יג) סובר** שעניית אמן אחרי ברכות הכהנים יש מצווה דאורייתא, ולכן אין בה הפסק בתפילה, כי היא מצוה כמו הברכה, ורק משום חשש בלבול תיקנו חכמים שהחזן לא יקרא, אבל עניית אמן אחרי ברכה ראשונה אינה מהתורה ולכן אין לומר אותה אפילו כשמובטח שיחזור לתפילתו, וכדברי המשנה ברורה שהוזכרו. **אחרונים רבים חלקו** על דבריו.

לגבי אמירת "כהנים" - תוספות כתבו שלשליח הציבור אסור לקרוא "כהנים", משום שיש בזה הפסק בתפילתו, ולכן אדם אחר צריך לקרוא "כהנים". **תוספות מעירים** שבמקרה ששליח הציבור אומר "אלוקינו ואלוקי אבותינו ברכנו בברכה המשולשת" וכו', ואז קורא "כהנים" כחלק מתפילה זו, הרי שזאת תפילה, ואינה הפסק בחזרה, ולכן הדבר מותר. **הרמב"ם (תפילה יד, ח) לעומתו** כותב במפורש ששליח הציבור אומר "כהנים", וכנראה שסבר שזה חלק מברכת הכהנים כמו פסוקי ברכת הכהנים עצמם, שהחזן מקריא אותם לכהנים. **בהגהות מיימוני (שם) כתב בשם מהר"ם מרוטנבורג** שחזר בו ממה שכתב שיש לומר "אלוקינו ואלוקי אבותינו", והוא סובר שאין לומר נוסח זה אלא בשעה שאין כהנים עולים לדוכן. **ערוך השולחן (קכח, יח) מעביר ביקורת** על מנהג זה לומר "אלוקינו ואלוקי אבותינו" משום שבגמרא בסוטה משמע שברכת הכהנים מתחילה מיד לאחר ברכת מודים, ואין לעשות הפסקה ביניהם, ואמירת תפילה זו מפסיקה. **בפועל** ישנם שלושה מנהגים בזה: נוסח אשכנז נהגו שאדם מהקהל אומר "כהנים", נוסח ספרד נהגו שהחזן אומר את הנוסח הארוך "אלוקינו ואלוקי אבותינו" כשיטת התוספות, ואילו הספרדים נהגים ששליח הציבור אומר "כהנים" כשיטת הרמב"ם.

לסיכום: בגמרא נאמר שלשליח הציבור אסור לענות אמן על ברכות הכהנים, נחלקו הדעות האם יש היתר לענות אמן על ברכת המצוות שהכהנים אומרים, או אם יש היתר בימינו לענות אמן על הפסוקים שבברכת הכהנים. לגבי אמירת כהנים ישנה מחלוקת אם היא נחשבת להפסק בתפילה או לא, ולכן יש שנהגו לומר זאת כחלק מתפילה ארוכה יותר, ויש שנהגו שמישהו אחר אומר "כהנים".

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

מתפללים לרפואתם השלימה של:

נתנאל אילן בן שיינא ציפורה
רבקה רינה בת גרונה נתנה
ויקי ויקטוריה בת דייזי

ניר רפאל בן רחל ברכה
אסתר בת רחל
מאירה בת אסתר
אסתר מיכל בת גיטל

שלהבת בת ברכה
יפה בת רחל יענטע
יהודית שרה בת רחל

בתוך שאר חולי עם ישראל

הלכה פסוקה

תקצירים מתוך פסקי דין - רשת בתי הדין 'ארץ חמדה גזית'

עורך: הרב הדיין עקיבא כהנא, חוקר במכון משפט והלכה בישראל.

חברה לייצור סוכות שהפסיקה לעבוד עם חנות משווקת

'ארץ חמדה גזית' רמת גן / סיוון תשע"ד / תיק 73015

דיינים:

הרב יעקב אריאל, הרב אהרון כץ, הרב שלמה אישון

המקרה בקצרה:

התובעים הם בעלי חנות לחומרי בניין, במשך שנים הם שיווקו סוכות שייצרה הנתבעת. הם הרוויחו מפערי המחירים בין מחיר הקנייה למחיר המכירה ושיווקו את הסוכות בכל הארץ. בשלב כלשהו החליטה הנתבעת לשנות את תנאי העסקה, היא העלתה את המחיר לסיטונאים (כגון, התובעים) והורידה את המחיר ללקוחות, ולכן התובעים הפסיקו את ההתקשרות. לטענת התובעים מגיע להם פיצוי כספי על כך שהנתבעת גרמה להם להפסיק את ההתקשרות. לטענת התובעים בין הצדדים היו יחסי עובד-מעביד ולכן התובעים זכאים לפיצוי על הפסקת ההתקשרות. בנוסף יש לפצות אותם על שלילת המונופול שלהם למכירה באזור הדרום, וכן על כך שהנתבעת החלה למכור ישירות ללקוחות שלהם ("גנבה" להם לקוחות) ובכך ניצלה את עבודתם של התובעים לצרכיה. הנתבעת דחתה את כל טענותיהם, וטענה שהתובעים הם לקוחות רגילים ללא יחסי עובד-ומעביד. בנוסף, לתובעים לא היה מונופול למכירה באזור הדרום והיו סוכנים נוספים שמכרו באזור זה. לסיום טענה הנתבעת שלא ברור לה האם עובדים מטעמה פנו ללקוחות של התובעים, אולם, גם אם כך נעשה הדבר לגיטימי בשוק תחרותי.

פסק הדין:

התביעה נדחתה.

נימוקים בקצרה:

א. מעמדם של התובעים בנוגע לסחורה שקבלו מהנתבעת

התובעים טוענים שהם שימשו סוכנים של הנתבעת באזור הדרום, ועל כן הם בגדר עובדים של הנתבעת. לראיה, התובעים הציגו בפני בית הדין חשבוניות שבהם התבצעה העסקה ישירות בין הלקוח לבין הנתבעת ולטענתם הם קבלו תמלוגים על עסקות אלה. כנגד זה, הנתבעת הציגה חשבוניות רבות של סחורה שנרכשה על ידי הנתבעת.

לטענת התובעים העובדה שהנתבעת הובילה את הסחורות ללקוחות שקנו דרך התובעים מוכיחה שהתובעים היו סוכנים של הנתבעת. בנוסף הסחורה לא נקנתה לתובעים מדין סטומתא משום שאין מנהג סוחרים ברור במקרה כגון זה, אלא הסחורה נמכרה ישירות מהנתבעת ללקוחות.

דיון: בית הדין קיבל את טענת הנתבעת שההתנהלות הרגילה בין הצדדים היתה של מכירה לתובעים. ובכל זאת, לא מדובר בלקוחות רגילים, אלא ב"מפיצים" של הנתבעת, זאת ניתן לראות מההתנהלות של הנתבעת, שהסכימה שהתובעים יחזירו לה סחורה, ואף הסכימה לספק בעצמה את הסוכות שאותן מכרו התובעים. לכן בית הדין קובע כי בנוגע לסחורה שנמכרה ישירות לתובעים, בין הצדדים שררו יחסים של מוכר ומפיץ.

ב. זכאות התובעים לפיצוי על הפסקת ההתקשרות

האם מפיץ זכאי לפיצויים כלשהם כאשר הספק הפסיק את עבודתו עמו? ב"כ התובעים הביא מקורות רבים לכך שיש מקרים בהם מפיץ זכאי לפיצויים על הפסקת עבודה. אולם במקורות מדובר על מקרה בו למפיץ יש בלעדיות באזור מסוים, המעוגן בהסכם בין הצדדים. לעומת זאת, במקרה הנדון לא היה בין הצדדים הסכם. כמו כן לא היתה לתובעים בלעדיות במקום מסוים בארץ.

התובעים הפנו לפסק דין של בית הדין הרבני בתל אביב (פד"ר ג, עמ' 272) שהביא את פסק השו"ע (ח"מ שיב, ה) על חובת ההודעה המוקדמת על הפסקת ההתקשרות. החזון איש (ב"ק כג, ב) למד מזה גם לגבי שכירות פועלים, שיש להודיע להם מספיק זמן מראש על פיטורין. בספר פתחי חושן (יא, א) הביא שיש חולקים על החזון איש, ופוסקים שפועל יכול לחזור בו ללא הודעה מראש.

למרות כל זאת, במקרה זה לא נחתם שום חוזה מחייב בין הצדדים, ולכן אין חובת הודעה מוקדמת. גם ע"פ פסיקת בית המשפט על חיוב מצד "עשיית עושר ולא במשפט", אין לחייב במקרה שלנו שבו לא היה בין הנתבעים לתובעים הסכם הפצה. מה גם, שלא ברור שפסיקת בית המשפט תקפה ע"פ ההלכה (עי' פד"ר מאגר מקוון, פס"ד רלה). לפיכך, בקשת התובעים לפיצוי על היעדר הודעה מוקדמת – נדחתה.

ג. מעמד התובעים בנוגע לסחורה שהנתבעת העבירה ישירות ללקוחות שלהם

גם בנוגע לסחורה שהנתבעת העבירה ישירות ללקוחות של התובעים לא ברור שהתובעים היו בגדר סוכנים של הנתבעת. זאת, כיוון שיתכן שהתובעים קנו את הסחורה לפני שהיא הועברה ללקוחות מדין סיטומתא (מעשה קניין המקובל בין הסוחרים). מסתבר שהדבר נתון במחלוקת אחרונים. בשו"ת קנין תורה (ד, קלט, ה) פסק שיתכן קניין סיטומתא בו המוכר עשה את מעשה הקניין. לעומת זאת, בשו"ת בצל החכמה (ו, סו, ה) כתב שאין תוקף למעשה קניין שהמוכר עושה. למסקנה בית הדין נשאר בספק האם התובעים הם בגדר סוכנים.

ד. זכאות לפיצוי על הפסקת התקשרות עם סוכן

גם אם התובעים מוגדרים כסוכנים, לא ברור שמגיע להם פיצוי על הפסקת התקשרות עמם, שהרי חוק חוזה סוכנות (סעיף 4) הקובע פיצויים חוקק לאחר הפסקת ההתקשרות בין הצדדים, בנוסף החוק מחייב הסכם הפצה או הסכם סוכנות, ובמקרה זה לא נחתם חוזה כזה. בנוסף רק בתקופה האחרונה של ההתקשרות התקיימו דרישות החוק. לכן יש ספק אם ניתן לחייב את הנתבעים בפיצוי.

לאור כל הספקות, לא ניתן לחייב את הנתבעת בפיצוי.

1. פיצוי על "גניבת" לקוחות

טענתם של התובעים כי הנתבעים פנו ללקוחותיהם והעבירו אותם אליהם, לא הוכחה. לטענת הנתבעת בגלל שמדובר על מותג בעל שם ארצי, אין עליהם חובה להימנע מכך.
 הרמ"א (ח"מ קנו, ה) הביא כמה דעות לגבי "גניבת" לקוח של אדם אחר, בכל מקרה לפי כל הדעות אין פיצוי כספי במקרה כזה, וכן פסקו גם המהרש"ל (לו) והמהרש"ך (א, נא). לכן אין מקום לחיוב ממוני.
 בית הדין סבור שאין מקום לקנוס את הנתבעים מכוח סמכותו לפשרה, משתי סיבות:
 א. התובעים נהנו מפירות השקעתם בלקוחות במשך השנים.
 ב. היות שהתובעים הפסיקו לשווק את סחורת הנתבעת, אין זה הגיוני שעל הנתבעים יאסר לשווק את הסחורה שסופקה בעבר ללקוחות.
 לפיכך, התביעה על גניבת הלקוחות – נדחתה.

למעבר לפסק הדין

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

הספר משטר ומדינה בישראל על פי התורה (4 כרכים) מאת הרב נפתלי בר אילן,
 יצא לאור בעריכה חדשה בהוצאת מכון "ארץ חמדה"
 הספר מתמודד עם אתגרי השעה הניצבים בפני המדינה היהודית העצמאית ע"י ניתוח וביזור מקיפים במקורות.
 בין הנושאים הדנונים - משטר דמוקרטי ומלוכני, שלטון החוק, הפרדת רשויות, ביקורת שיפוטית, טוהר השלטון,
 מדיניות פסקלית ומוניטרית, שירותי רווחה, סל תרופות, איכות הסביבה, משפט בינלאומי, אמנת ג'נבה,
 כבוד האדם וחירותו, פיתוח האישיות, זכויות אזרח ועוד ועוד.
 זכה בפרס הרב קוק ובפרס הרב ישראלי של מכון ארץ חמדה.

לרכישה

<p>לע"נ שלמה דוד בן זלמן ושרה אבנית ז"ל נלבי"ע סיון תשע"ט</p>	<p>לע"נ רבי יעקב ז"ל בן אברהם ועיישה וחנה בת יעיש ושמחה סבג לע"נ גב' לוריין הופמן ז"ל לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד</p>	<p>לע"נ חיים משה בן קוקה יהודית כהן ז"ל נלבי"ע ז' בתשרי תשע"ה לע"נ נורמן רוסק נלבי"ע בכ"ב באב לע"נ הנופלים במערכה על הגנת המולדת הי"ד</p>	<p>לע"נ סוזי בת עליזה כהן ז"ל נלבי"ע כ"ד בחשוון תשע"ח</p>
---	---	--	---

שו"ת במראה הבזק

(מתוך ח"ה)

Kansas, USA

קנזס, ארה"ב

כסלו תשס"א

מעמד כהן שנשא גרושה - הוא בנו ובנותיו

שאלה

בקהילתי זוג הנמצא בתהליך של חזרה בתשובה וקיום מצוות. הוא ממשפחת כהנים ידועה והיא גרושה. כאשר נישאו לפני כמה שנים, שניהם היו רחוקים מחיים יהודיים וכמובן מקיום מצוות.
 אין כל אפשרות להציע להם להפרד, היא כרגע בהריון עם הצאצא הראשון שלהם.
 מישהו בבית הכנסת אמר שאסור לתת לו עליה גם לא כישראל. האם זה נכון?
 האם יש דעות שמקלות יותר?
 מה דינו לענין חובותיו ככהן?
 מה יהיה דין בניהם? ומה יהיה דין בנותיהם?

תשובה

לענין העלאתו לתורה - מעיקר הדין אסור להעלותו לתורה ככהן¹, אבל הוא רשאי לקבל עלייה כישראל² (ולא כלוי), ויש מן הפוסקים שכתבו, שלכתחילה לא יעלה למניין שבעת הקרואים³.
 במקרה הרגיש שאתה מטפל בו, עליך להיזהר שלא לפגוע בבני הזוג ושלא לפגוע בתהליך החזרה בתשובה. ומאידך גיסא יש להיזהר שלא לתת לגיטימציה למצב שבו האיש עובר על איסור כהן וגרושה, והרב החכם עיניו בראשו⁴.

נכון הוא שכל החיובים של כהן עדיין חלים עליו⁵, אבל את זכויותיו הפסיד, אפילו גרש את הגרושה, עד שיובטח, שלא יחזור לסורו⁶.
 בנו של כהן מגרושה נחשב לחלל, וגם כל זרעו אחריו עד סוף כל הדורות נחשבים לחללים⁷, והרי הוא כזר לכל דבר⁸.
 לכן החלל רשאי לשאת גם בת כהן וגם גרושה, ובכל מקרה בניו הם חללים, כאמור.
 כמבואר לעיל בתו של כהן מגרושה יש לה דין חללה והיא אינה רשאית להתחתן עם כהן, אבל אם תחתן עם לוי או עם ישראל, בניה ובנותיה ישראלים או לויים לכל דבר⁹, ואין להם דין חלל לשום עניין.

¹ רמב"ם (הלי נשיאת כפיים פט"ו הלי ה), שולחן ערוך (אורח חיים סי' קכח סעי' מ).

² שם.

³ שו"ת "במראה הבזק" (ח"א תשובה ט, לו 2 במהדורה הראשונה).

⁴ עיין במאמרו של הרב יוסף כרמל בתוך: "שרידים", בטאון ועידת רבני אירופה (גליון יח, תשנ"ט). ועיין שם במאמר בהערה 32 בעניין מציאות שכהן מפסיד את כהונתו לעניין שצאצאיו חייבים בפדיון הבן.

⁵ שהרי זרעו נתחלל, ולא הוא (קידושין עז ע"א, שו"ע אבן העזר סי' ז סעי' יג).

⁶ שו"ע אורח חיים (שם).

⁷ רמב"ם (פרק יט מהלי איסורי ביאה הלי יד), שולחן ערוך (אבן העזר סי' ז סעי' טז).

⁸ רמב"ם (שם שם הלי ל), טור ושו"ע אבן העזר (סי' ז סעיף כ).

⁹ רמב"ם (שם שם הלי יד), שו"ע (שם שם סעי' טז).

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

חברי הועדה המייעצת:
 הרב זלמן נחמיה גולדברג
 הרב נחום אליעזר רבינוביץ
 הרב ישראל רוזן

ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

חדש - "צפנת ישעיהו" מאת הרב יוסף כרמל

הנביא ישעיהו פעל באחת מהתקופות הסוערות והדרמטיות ביותר בחיי האומה הישראלית, תקופה של ציפייה למשיח שנשברה ברעש אדמה נורא, וחוללה גם מהפך רוחני ופוליטי. האור בקצה המנהרה הפציע שוב רק בימיו של חזקיהו. צפנת ישעיהו: מעוזיה עד אחז מפגיש אותנו עם שלושה מלכים שעמדו בצומת היסטורי זה בתולדות עמנו: עוזיה, המלך שדרש את האלוהים אך לקה בצרעת בעקבות חטאו; יותם, המלך הצדיק ביותר בתולדות עמנו; ואחז, המלך אשר הכיר בקב"ה אבל לא האמין בהשגחתו. בביאורו לנבואות ישעיהו, נצמד הרב כרמל, לדברי חכמינו וגדולי הראשונים, ומציע דרך מרתקת ללימוד תנ"ך בעקבות חז"ל. קריאה זו מבהירה את התכנית האלוהית ומבררת סוגיות עקרוניות באמונה. צפנת ישעיהו מגלה לקורא את משמעות הנבואות לדורו של הנביא ואת הרלוונטיות שלהן לדורנו.

לרכישה

